

СПОСОБИ ПЕРЕДАВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ В ОСВІТНІХ ВИДАННЯХ

План

1. Класифікація інформації
2. Три класи інформації, що беруть участь в оформленні науково-пізнавальної літератури, а також тематичних кутків навчальних аудиторій тощо.
3. Передавання інформації в різні періоди розвитку людства

Література:

1. Сава В. Основи техніки творення книги. – Львів, 2000.
2. Сірополко С. Історія освіти в Україні. – К., 2001
3. Клименко О. Буквар – підручник незвичайний: З історії українських букварів // Початкова школа. – 2001. – № 7. – С. 4–14.
4. Кравець В. Школа і педагогіка України кінця ХІХ – початку ХХ ст. – Тернопіль, 1994.
5. Мицько І. Освіта та книжність України в ХУІ- першій половині ХУІІІ ст. – К.: Наук. Думка, 1996.
6. Павленко Ю. Наука і освіта в Україні на межі ХІХ–ХХ ст. – К.: Борисфен, 1995.

Під поняттям “інформація” необхідно розуміти повідомлення, зафіксовані штучно створеними знаками (або знак. Системами), доступних сприйняттю аудиторії, на яку вони розраховані.

Інформація — 3 класи:

1 синтаксична інформація — інформація складається з сукупності знаків, поєднаних у той чи інший алфавіт (літери, цифри). У повідомленнях ці знаки розташовані у певній послідовності або зв'язку.

2 семантична інформація — передавання повідомлень закодованими знаковими засобами. До класу семантичної інформації входить переважна більшість інформації, з якими людина має справу на виробництві, навчанні тощо. Семантична інформація вбирає в себе синтаксичну інформацію, використовуючи її як фундамент.

3 прагматична інформація — прагматична інформація вивчається розділом семантики — прагматикою. Тут ми маємо справу з інформацією, спрямованою на те, щоб ініціювати певний образ думок, певну поведінку, той чи інший стан. Прагматична інформація найбільш психологічна, але в житті суспільства вона виконує значно менш важливі функції, ніж семантична інформація. До прагматичної інформації можна віднести повідомлення в газеті. До семантичної — хімічні формули, наукові монографії.

Знак

Роль знаку полягає у тому, щоб замінювати якусь річ. Виступає підмінною сутністю цієї речі. У кожен життєвий момент ми використовуємо одразу декілька систем знаків:

- знаки мови, опановування якими починається раніше за все
- знаки письма
- знаки ввічливості, освідчення, спілкування
- знаки, що регулюють рух транспортних засобів
- грошові знаки
- знаки культові, обрядові, релігійні
- знаки мистецтва у їх різновидах (музика, образотворче мистецтво)

Піктографічні знакові системи

До піктографічних знакових систем відносяться:

- фотографія — як спосіб зображення і як засіб фіксації зображення реальних предметів. Вона об'єктивно являє собою площинне зображення, фотографія фіксує дійсність, наче перетворюючи знак у сам дійсність
- технічний малюнок — наступна, після фотографії ступінь абстрагування, відходу від світу реальних предметів. Отже більш “знаковий”, ніж фотографія
- креслення — форма отримання піктографічної інформації, воно є графічною побудовою, яке умовно передає образ предмету. Найбільшого розповсюдження ця форма пред'явлення піктографічної інформації отримала в техніці та архітектурі
- схема — предмет абстрагування з метою показу лише найсуттєвішого
- піктограма — форма представлення інформації. Є одним з видів графічної форми пред'явлення інформації і призначена для масового вжитку. Мета — звернути увагу на головний факт не звертаючи уваги на другорядні деталі. Функції див. нижче.

Головні функції піктограми

1. В образній формі, що кидається в очі показувати кількісні характеристики певного явища, процесу, об'єкту (або кількісне порівняння характеристик у певному відношенні до форми об'єкту)
2. Показати місце розташування того чи іншого об'єкта
3. Показати функціональне призначення органів управління (пульти, кабінети тощо)
4. Показати певну ситуацію і викликати у глядача певну поведінку
5. Служити своєрідною міткою підприємства чи організації, що ставиться на товарах або документах (товарні знаки)

Передавання інформації у різні періоди розвитку людини

З виникненням писемності, яка стала одним із способів спілкування між людьми, передавання думок на відстані і в часі, саме книга стала на довгі віки джерелом передавання знань. Найбільш близькою до сучасної є та форма, яка виникла в районі Двуріччя — області у середній і нижній течії рік Тигру та Євфрату. З часу виникнення письменності і до середини I тис. до н.е. основним матеріалом для письма в шумерів та інших народів Месопотамії слугувала глина. Поряд з глиняними дощечками в Асирії і Вавілоні для письма використовували дерев'яні, привізний папірус, шкіру. Вавілоняни писали і на камінні, чашах, металевих пластинах. В Асирії ми стикаємося із зародками друку. Писці вирізали текст декрету царя на глиняній дошці і відтискали на інших глиняних табличках. В Єгипті виникла книга на папірусі. Папірус вироблявся з очерету. Існували різні сорти папірису. Кращим вважався гарно відполірований тонкий папірус світлого кольору. Для згорток використовувалися аркуші папірису висотою 20-25 см. Найбільший згорток, що дійшов до нас з часів Давнього Єгипту — 45 м. Окрім папірису, єгиптяни використовували шкіру, писали на холсті, панцирах черепах, камінні. Писали 2-ма фарбами — чорною і червоною. Деякі рукописи прикрашали віньєтками та ілюстраціями.

Вже в середині II тис. до н.е. папіруси склалися в особливі футляри, які оснащувалися малюнками та вказували на належність книги певній особі (екслібрис) — книжний знак.

Винахідником письма вважався бог премудрості Тот — покровитель писців.

Перші історичні написи в Китаї відносяться до періоду 14-11 ст. до н.е. Археологи

знайшли десятки тисяч написів на панцирі черепах ті кабанячому іклі. Більшість з піктограмами. Перші китайські книги написані на бамбукових або дерев'яних планках і проіснували до II ст. н.е. Планки з'єднували у певному порядку шкіряним ремінцем або шовковим шнурком. Книга виходила незручною, шnurки перетиралися, а дерев'яні аркуші переплутувалися.

У 5-4 ст. до н.е. стали писати на шовку, але він був дуже дорогий. З'явився папір. Для виготовлення паперу спочатку використовувалося ганчір'я, конопляне волокно, кора дерева. У подальшому процес виготовлення було вдосконалено: примітивну терку замінено на величезні казани, у яких сировина розминалася ногами. Текст на папір наносився дерев'яними паличками, вмоченими у чорний лак з деревного соку.

Рукописні книги були різноманітного змісту, переписувалися при палацових сховищах, де були спец. відділи з переписування. Там же і склалися переліки наявних творів, книжні описи, каталоги збірок — зародки бібліографії. А переклади, редактура, укладання бібліографічних посібників, досліджень текстів та їх критика з давніх часів вивчалися у китайських школах як спеціальні предмети. Розвиток бібліотек стимулював появу нових типів книг — згортку або блоку — значно більш зручних та дешевих, ніж зв'язки бамбукових планок.